

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Stanowisko
XXV Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
w sprawie koniecznych zmian
w systemie dochodów jednostek samorządu terytorialnego

Warszawa, 3 kwietnia 2019 roku

Związek Powiatów Polskich konsekwentnie domaga się od Rządu RP podjęcia konkretnych prac nad opracowaniem i wdrożeniem nowego systemu dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Obecnie obowiązujący system, a zwłaszcza jego komponent równoważąco-wyrównawczy, już dawno temu stał się niewydolny i niezapewniający dostatecznych środków na realizację wszystkich niezbędnych zadań publicznych. Jest to konsekwencją wielu czynników, w szczególności takich jak:

- dokonywane przez minione kilkanaście lat zmian przepisów podatkowych dotyczących podatków dochodowych. Wprowadzane w systemie ulgi w równym stopniu dotyczą sektor samorządowy i rządowy; beneficjentem wzrostu podatków pośrednich – wynikającego z pozostawienia w rękach osób fizycznych i prawnych większej części dochodu – pozostaje natomiast jedynie strona rządowa;
- ciągle podnoszenie standardów realizacji usług publicznych. Poszczególne resorty posługując się argumentem troski o korzystających z poszczególnych usług przyjmują przepisy prawne, nie poczuwając się do obowiązku podniesienia dochodów podmiotów realizujących te usługi;
- arbitralne deklarowanie podwyżek dla poszczególnych grup zawodowych, wynagradzanych często z budżetów samorządowych;
- znaczący wzrostu kosztów pracy, a także kosztów eksploatacyjnych – przekładające się również na drastyczny wzrost kosztów realizacji inwestycji;
- finansowanie zadań zleconych na poziomie niższym niż rzeczywiste koszty ich realizacji oraz brak standardów sposobu ich realizacji.

Nasze wezwanie staje się tym bardziej palące, że zapowiedziane zmiany w podatku dochodowym od osób fizycznych doprowadzą do utraty przez podsektor samorządowy sektora finansów publicznych kilku miliardów złotych rocznie. Choć ubytek taki kwotowo w większym stopniu dotknie samorząd gminny, to jednak bardziej dotkliwy będzie w samorządzie powiatowym. Przypomnieć bowiem należy, że powiaty nie zostały ani wyposażone w majątek mogący stanowić źródło dochodów, ani też nie otrzymały władztwa

podatkowego. Udziały w podatkach dochodowych są ich jedynym znaczącym źródłem dochodów własnych, a zatem uszczerbek w tych udziałach drastycznie ograniczy możliwości funkcjonowania powiatów.

W istniejących uwarunkowaniach za niezbędne uważamy:

- uniezależnienie przysługujących jednostkom samorządu terytorialnego udziałów w podatkach dochodowych od polityki podatkowej państwa. Sposobem na osiągnięcie tego celu może być wprowadzenie lokalnego podatku dochodowego (tzw. PIT komunalny). Alternatywnie jednostki samorządu terytorialnego powinny otrzymać dochody uzależnione od wysokości wpływów z podatku VAT i akcyzy;
- uznanie podatku od środków transportu za dochód własny powiatów. Obecnie podatek ten dotyczy wyłącznie pojazdów ciężkich, poruszających się przede wszystkim po drogach wyższej kategorii. Co więcej – to powiaty realizują przeważającą większość zadań związanych z rejestracją pojazdów, czy transportem drogowym;
- zracjonalizowanie opłaty skarbowej. Powinna ona przysługiwać temu organowi, który określoną czynność urzędową wykonuje.

Ostatnich dwóch postulatów nie należy utożsamiać z postulatem pozbawienia gmin części dochodów. Uznajemy, że gminy powinny otrzymać rekompensatę w innych dochodach, przede wszystkim w podatku od nieruchomości i opłatach urbanistycznych. Ten pierwszy jest ukształtowany w sposób nieracjonalny – przyjmując taki sam maksymalny limit opodatkowania niezależnie od położenia nieruchomości i od jej uzbrojenia w media. Te drugie są z kolei uregulowane w sposób praktycznie uniemożliwiający ich skuteczny pobór. W ten sposób następuje prywatyzacja zysków z urbanizacji, zaś jej koszty są uspołeczniane. Uszczelnienie systemu podatków i opłat w tych dwóch obszarach wystarczyłoby z nadatkiem do pokrycia konsekwencji finansowych dokonanych zmian.

Przewodniczący
XXV Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Andrzej Pionka

